

Ключові слова: Церква Англії, англіканство, Реформація, англіканські церкви.

Игнат'єва А. С., кандидат філософських наук, доцент кафедри іноземних мов Черкаський державний технологічний університет (Черкаси, Україна), E-mail: glory1980@rambler.ru

Ланських Е. Б., кандидат філософських наук, старший викладач кафедри іноземних мов Черкаський державний технологічний університет (Черкаси, Україна), E-mail: net_keb@mail.ru

Рябцева І. А., викладач кафедри іноземних мов, Черкаський державний технологічний університет (Черкаси, Україна), E-mail: ryabtseva07@rambler.ru

Англіканство: основні принципи і реалії.

Анотація. *Изучено состояние и положение современного англиканства, этапы эволюции, суть этого религиозного учения и его особенности в культе и вероучении в контексте историко-культурных явлений Реформации. На основе анализа зарубежных литературных источников изучено социально-исторические предпосылки возникновения и особенности Церкви Англии и англиканства в современном мире. Определено место англиканства в существующем религиозном многообразии, а так же состояние религиозности населения этой страны и его религиозные предпочтения. Исследованы различные подходы современных известных английских теологов.*

Ключевые слова: Церковь Англии, англиканство, Реформация, англиканские церкви.

УДК 37-029:165.242.2(045)

Гуменюк А. М.,
кандидат філософських наук
доцент кафедри суспільних дисциплін
Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії
(Хмельницький, Україна), E-mail: annagumenuk@mail.ru

ЕВРИСТИЧНІСТЬ НЕЛІНІЙНОЇ МЕТОДОЛОГІЇ ДЛЯ МОДЕРНІЗАЦІЇ СУЧАСНОЇ ОСВІТИ

Анотація. *Проаналізовано процеси модернізації сучасної освіти з позиції нелінійного підходу, який дозволив визначити модернізацію системи освіти як комплексне, багатовимірне перетворення усіх її складових, в результаті якого відбувається становлення нової освітньої моделі як однієї з версій освітнього буття. З'ясовано методологічну основу модернізаційних процесів, в якості якої виступає нова освітня парадигма, заснована на засадах нелінійності, варіативності, ризоматичності, поліваріантності шляхів розвитку. Досліджено структурні і змістові перетворення в освітній системі, що є результатом модернізаційних процесів.*

Ключові слова: освіта, система освіти, модернізація, методологія.

Сучасна соціокультурна дійсність визначається переходом до типу цивілізації, яка в науковій літературі здобула назву «інформаційне суспільство». Такий перехід спричиняє зміни в усіх сферах соціального життя. Об'єктами накопичення в інформаційному суспільстві, за М. Кастельсом, стають знання як особлива цінність. Спрямованість людини переорієнтовується від перетворення світу в своїх інтересах за законами розуму до впорядкування свого індивідуального буття за законами світопорядку. Прискорення темпів суспільного розвитку передбачає розширення можливостей для вибору особистістю власної самості, що актуалізує необхідність готовності до такого вибору.

В умовах сучасного суспільства постає необхідність становлення особистості, здатної до освіти протягом життя, самоосвіти і самоорганізації у відповідності до суспільних потреб, які перебувають у процесі постійної зміни. Така особистість у рамках номадологічного проекту може бути визначена як «номадична». Основними її характеристиками є нелінійність мислення, здатність самостійно приймати нестандартні рішення, винахідливість, творчість, постійне знаходження у стані по-

шуку, здатність генерувати нові ідеї, започатковувати нові види і способи діяльності, рух до самовдосконалення та коннективність.

На сьогодні відбувається значне розширення масштабів міжкультурної взаємодії, у зв'язку з чим особливого значення набувають такі особистісні якості, як комунікабельність, толерантність, чутливість до відмінностей та досвіду Іншого.

Отже, в умовах даних суспільних трансформацій зростає роль освіти як провідної детермінанти становлення особистості. На сучасному етапі виникає необхідність перетворення, реорганізації освітньої системи з метою реалізації запитів суспільства.

На думку В. Андрущенко, важливою є «проблема модернізації змісту освіти, приведення його у відповідність до найновіших досягнень сучасної науки, культури і соціальної практики. Орієнтуючись на сучасний ринок праці, до пріоритетів освіти сьогодення відносить вміння оперувати такими технологіями та знаннями, що задовольняють потреби інформаційного суспільства, готують молодь до нових ролей в цьому суспільстві. Важливим сьогодні є не тільки вміння оперувати власними знаннями, а й бути готовим змінюватись та пристосовуватись до нових потреб ринку праці, оперувати та управляти інформацією, активно діяти, швидко приймати рішення, навчатись впродовж життя [1, с. 8]».

В. Кремень вважає, що освіта повинна передбачати формування не лише носія знань, а й творчої особистості, здатної використовувати отримані знання для конкурентоспроможної діяльності у будь-якій сфері суспільного життя, тобто для інноваційного розвитку суспільства. Ця обставина визначатиметься характером, спрямованістю освітрянської діяльності в Україні. Для цього необхідним є виконання мінімум двох вимог. «Передусім, освіта має стати пріоритетом номер один у суспільстві. Крім того, потрібна модернізація, «осучаснення» освіти» [3].

Евристичним для розгляду модернізаційних процесів в системі освіти, на нашу думку, є нелінійний підхід, в основі якого лежать засадничі положення філософських концепцій постмодернізму, постструктуралізму, синергетики.

Метою даної статті є з'ясування методологічного потенціалу нелінійного підходу для модернізації сучасної освіти.

Сутність даного підходу виявляється у розумінні:

- Освіти як відкритої, складної, метастабільної, ризоморфної системи, яка перебуває у процесі становлення. Конститування освітнього середовища як ризоморфного передбачає його процесуальну плюральність, в контексті якої співіснують, перетинаються, змінюють одна одну різноманітні версії освітнього буття. Освіта постає як система здатна до саморуку, що характеризується іманентними пульсаційними версифікаціями своїх моделей.

- Буття освітнього середовища як нон-фінальної динаміки освітніх моделей відповідно до темпів розвитку швидкозмінного суспільства.

- Релевантності освітньої моделі лише в контексті її відповідності суспільним викликам і потребам, згідно з принципом нон-селекції. Цей принцип був експліцитно сформульований Д. Фоккема в рамках постмодерністської філософії і означає, що серед послідовно змінюючих одна одну моделей, жодна не може бути аксіологічно виокремленою як переважаюча [5, с. 42].

Виходячи з даних міркувань, модернізацію системи вищої педагогічної освіти можна визначити як комплексне, багатовимірне перетворення усіх її складових, в результаті якого відбувається становлення нової освітньої моделі як однієї з версій освітнього буття.

Серед засадничих принципів освітньої моделі, можна виокремити: поліваріантність, відкритість, цілісність, інноваційність.

У становленні нової моделі освіти визначаємо аттрактори даного процесу. При цьому ми виходимо з визначення даного поняття як сукупності внутрішніх і зовнішніх умов, що сприяють вибору системою, що самоорганізується, одного з варіантів розвитку; ідеального кінцевого стану, до якого прямує система. Серед

атракторів можна виокремити наступні.

По-перше, потребу у модернізації системи вищої освіти актуалізує входження України у Болонський процес. В. Андрущенко зазначає: «...У Болонський процес треба йти більш цілеспрямовано, системно і послідовно, а головне – глибоким розумінням його суті й серйозної модернізації системи освіти України відповідно до європейських стандартів [2, с. 5–6]».

У рамках Болонського процесу формується Європейський простір вищої освіти (далі – ЄПВО), що визначений нормами Європейської культурної конвенції. Болонський процес передбачає структурне реформування національних систем вищої освіти країн Європи, зміну освітніх програм і проведення необхідних інституційних перетворень у вищих навчальних закладах Європи. Проте він не передбачає уніфікації змісту освіти. Навпаки, у багатьох документах Болонського процесу зазначається, що кожна країна-учасниця повинна зберегти національну палітру, самобутність та надбання у змісті освіти і підготовці фахівців з вищою освітою, а далі запровадити інноваційні прогресивні підходи до організації вищої освіти, які є властивими ЄПВО.

На всіх етапах Болонського процесу було проголошено, що цей процес добровільний, полісуб'єктний; такий, що ґрунтується на цінностях європейської освіти і культури; такий, що не нівелює національні особливості освітніх систем різних країн Європи; багатоваріантний, гнучкий, відкритий, поступовий.

Кінцевою метою процесу є забезпечення відповідної суспільним, особистісним та виробничим потребам якості вищої освіти, що продукуватиме конкурентоспроможного фахівця, здатного легко адаптуватися в економічному просторі європейських країн. Таким чином, Болонський процес з позиції нелінійного підходу виступає зовнішнім аттрактором процесу модернізації освіти.

По-друге, до модернізації системи освіти спонукають парадигмальні зрушення в даній галузі, які передбачають становлення нової освітньої моделі, що може розглядатися як внутрішній аттрактор даного процесу.

Методологічним підґрунтям модернізаційних процесів в системі освіти є нова освітня парадигма.

Аналізуючи стан сучасної освіти, варто відзначити перехід від класичної моделі до безперервної, що дозволяє особистості гармонійно вливатися у ринок освітніх та інтелектуальних ресурсів. На сьогодні можна говорити про невідповідність класичної освітньої парадигми суспільним потребам.

На думку І. Предборської, класична освітня парадигма практично вичерпала себе і не завжди відповідає вимогам сучасного суспільства. Дослідники освіти одноставно визначають стан даної парадигми як кризовий.

По-перше, вона є зорієнтованою на репродуктивне знання. Навчальний процес зводиться до здобуття знань, умінь, навичок шляхом поступового накопичення матеріалу, до шаблонного його застосування у різних видах діяльності [4, с. 14].

По-друге, сциєнтистський, раціонально-знанцевий характер даної моделі «суперечить потребам гуманізації, «олоднення» знання в сучасному суспільстві».

По-третє, «поряд з раціоналізмом як однієї з провідних засад класичної парадигми освіти «великих втрат» зазнала ідея про універсальність європейських цінностей та форм життя».

По-четверте, «пошук нових моделей освіти зумовлений необхідністю розробки механізмів адаптації людини до мінливого світу, а також зростанням розбіжності між відносно сталими пізнавальними можливостями і світом, що все більш ускладнюється» [4, с. 14].

В процесі дослідження філософських засад нової освітньої парадигми, варто звернутися до світоглядного потенціалу нелінійного підходу, який реалізується в декількох напрямках.

У першу чергу, – це переорієнтація виховання і навчання на формування

цілісного бачення світу, яке повинно реалізуватися через відчуття особистісної співпричетності і відповідальності, імовірнісне сприйняття і діалогічність процесів пізнання [4, с. 24].

Евристичність даного підходу, на думку І. Предборської, полягає в тому, що пропонується модель саморозвитку людини в швидкозмінному світі, що саморозвивається. Перед людиною постає така важлива світоглядна проблема, як пошук себе та відповідальність за свій вибір та дії. В рамках нелінійного підходу, людина постає як самодостатня істота, яка сама перебудовує себе з метою гармонізації відносин з всесвітом. Такий світоглядний підхід передбачає не перетворення світу за задалегідь визначеною схемою, а творення себе. Йдеться про зміщення акцентів у взаємовідносинах «світ-людина» із зовнішніх на внутрішні засобами освіти [4, с. 23].

Світоглядний потенціал нелінійного підходу виявляється і в розумінні людини як креативно налаштованої істоти, як творчої особистості, а творчості – як внутрішнього атрактору, що допомагає особистості у самовибудовуванні, самотворенні. Мета і зміст освітньої діяльності спрямовуються на розвиток її креативного потенціалу, що зумовлено потребою у підготовці людини до життя. Для цього необхідними є глибокі професійні навички, навченість конкретним видам знань і перехід від діяльності вже засвоєної до більш складної, здатність до вироблення нових видів діяльності і постійного самовдосконалення шляхом самонавчання. Йдеться про готовність людини до освіти протягом життя, яка постійно супроводжує процес праці. Нова ідея освіти пов'язана з прагненням залучити людину до активного процесу відкриттів, засвоєння світу [4, с. 22].

Нелінійний підхід як один з методологічних орієнтирів освітньої парадигми пропонує нову модель особистості. З позиції даного підходу, особистість постає:

- 1) як складна система, що зумовлюється різноманітністю елементів і підсистем;
- 2) відкритою системою, яка здатна вільно обмінюватися інформацією з оточуючим середовищем;
- 3) дисипативною системою, тобто може існувати як фізично, так і духовно тільки за умови постійного обміну з оточуючим середовищем енергією та інформацією;
- 4) нерівноважною системою – внаслідок існування процесів обміну енергією чи інформацією між самими сутнісними силами в структурі особистості;
- 5) нелінійною системою (здатною до самодії) – розвиток таких систем майже непередбачуваний, кількість його варіантів більше, ніж у лінійних систем, бо малі впливи можуть спричинювати дуже великі наслідки і навпаки;
- 6) номадичною системою, що знаходиться у процесі постійного руху, самопошуку і самотворення;
- 7) ризоморфною системою, для якої характерна здатність до самоконфігурування засобами освіти та коннективність як можливість встановлення нових взаємозв'язків і здатність до взаємодії.

Моделлю особистості в новій парадигмі освіти виступає інноваційна людина, яка розглядає оточуючий світ як сферу пізнавальної та практичної невизначеності, яку потрібно редукувати як послідовність різноманітних труднощів, що необхідно подолати. Основною метою навчання стає формування власної дослідницької позиції людини [4, с. 23].

В рамках нелінійного підходу відбуваються зміни і у розумінні освітнього процесу. На думку С. Клепка, сучасна парадигма освіти видається як система, яку визначають принципи методології нелінійного синтезу, а саме:

- 1) Принцип поліцентричної інтеграції знань. Освіта виступає як комплекс різних, але не яких завгодно, способів об'єднання різноманітних структур в одну складну структуру, для якої важлива правильна топологія, «конфігурація» об'єднання простого в складне. Згідно з даним принципом, недопустимо робити єдиним центром

освітньої інтеграції знань детерміністську картину світу, що характерне було для школи тоталітарного минулого.

2) Принцип голографічної природи освітнього процесу. Освіта – це об'єднання і різних її структур як різних темпосвітів, тобто структур, які мають різну швидкість розвитку. Даний принцип передбачає досягнення єдності різних освітніх впливів у певній конструкції, яка сприятиме «голографічному» оволодінню учнями проблем і об'єктів, які вивчаються.

3) Принцип економії учнівського часу. Економія матеріальних і духовних затрат і прискорення еволюції цілого вбачає за правильної топології об'єднання елементів цього цілого. Інтегративна освіта, яка час учня розглядає як найважливіший ресурс особистісного розвитку, який не можна витратити на нудьгування і “переживання” знань, які учитель вважатиме важливими з тих чи інших інтересів, що не співпадають з інтересами зростання компетентності, проголошує даний принцип найголовнішим для конструювання освітнього процесу [2, с. 189].

На думку Н. Кочубей, якщо що у лінійній парадигмі освіта розумілась як зовнішній вплив на особистість з боку суспільства, то в нелінійній переважає самовплив, самозміна. Ми поділяємо точку зору дослідниці, що основні критерії лінійної парадигми – сформованість знань, умінь і навичок, повинні бути сьогодні доповнені особистісним саморозвитком, якому необхідно вчити, виховувати необхідність і вміння відслідковувати, аналізувати себе [4, с. 34].

Отже, нелінійна методологія відкриває нові орієнтири концептуального удосконалення освіти в світоглядному, онтологічному, антропологічному та аксіологічному плані, які лежать в основі модернізаційних процесів у даній галузі.

Досліджуючи змістові аспекти модернізації, необхідно, передусім зазначити, що з метою підвищення якості освітніх послуг утворено систему безперервної освіти *life-long education*. З позиції філософії постмодернізму, така освіта передбачає становлення нового освітнього простору, що спирається на ідеї безперервності, цілісності, нелінійності, ризоморфності. Безперервна освіта розуміється як практика інтенсифікації життєвих можливостей і підтримання життєвих світів. За таких умов освітній процес не обмежується навчанням у навчальному закладі, він починається і не закінчується, а триває упродовж усього життя.

Необхідно зазначити, що в системі безперервної освіти взаємодіють процеси освіти і соціалізації особистості, завдяки значному перетинанню освітнього простору з соціалізаційним. Оскільки загальноосвітні тенденції в освітній діяльності пов'язані зі становленням системи безперервної освіти, як такої, що відповідає вимогам сучасного суспільства, то, певне, соціалізаційний процес змінюється і здобуває нові риси зі зміною системи освіти з традиційної на безперервну. Розширюються і трансформуються цілі і функції освіти, виникає більш тісний, безпосередній зв'язок її із соціалізацією особистості і не тільки завдяки збільшенню часу їхнього спільного впливу. Освітній процес супроводжує соціалізаційний, в результаті створює умови для самовдосконалення, саморозвитку, саморефлексії, самостановлення.

Одним із напрямів безперервної освіти є створення навчальних закладів нового типу, а саме «університетів без стін», «шкіл гнучкого навчання», «відкритих університетів». Методологічним підґрунтям створення закладів такого типу є концепція детериторіалізації, запропонована Ж. Дельозом та Ф. Гваттарі в рамках філософії постмодернізму. Згідно з цією концепцією, просторові середовища в номадологічній проекції є позбавленими будь-яких ліній демаркації.

Становлення системи безперервної освіти передбачає трансформації у системі професійної підготовки педагога. Відбуваються зміни в таких її структурних компонентах як: мета, зміст, форми і способи освіти.

Зміна цілей освіти пов'язана з орієнтацією на становлення особистості педагога нового типу, здатної до діяльності в швидкозмінюваному світі, в інформаційному суспільстві. Така зміна передбачає перехід на модель освітнього процесу,

зорієнтовану на особистість, становлення якої відбувається не шляхом уніфікації й однаковості, а через розширення можливостей кожної людини реалізувати свої потреби в нових знаннях, через плюралізм напрямків, форм і рівнів навчання, що дозволяють здобувати освіту всім членам суспільства з урахуванням їх здібностей, потреб і інтересів.

Трансформація цілей освітнього процесу зумовлює і відповідні зміни у змісті освіти. На сучасному етапі необхідним є не тільки оволодіння людиною певним набором знань, умінь і навичок, а й способами їхнього самостійного пошуку і здобуття.

Модернізація системи освіти передбачає удосконалення навчального процесу, зокрема методів, форм, способів та засобів освітньої діяльності. В контексті нового типу освіти змінюється роль методу навчання. Якщо до недавнього часу ефективність методу вимірювалася його здатністю якнайповнішого «вкладення в голову студентів» певної суми знань, то на сьогодні його ефективність визначається здатністю до активізації розумових сил, внутрішніх іманентних інтенцій особистості, що спонукає до використання разом з традиційними інноваційних, нелінійних методів навчання, а саме: методу самоосвіти, пробуджуючого навчання, навчання як адаптивної модифікації, навчання як фазового переходу, метод гештальт-освіти, методу створення ігрових моделей та ін.

Створення нової освітньої моделі передбачає використання нетрадиційних форм навчання, в основі яких лежать принципи діалогової взаємодії, нелінійності, багатоваріантності, серед яких: проблемне навчання, рольові ігри, моделювання. Також в системі освіти відбувається розробка багатоваріантних програм навчання, з метою забезпечення можливостей вибору шляхів підготовки майбутнього педагога.

Реалізація даних напрямів модернізації освіти є важливою для створення нової моделі підготовки педагога у вищому педагогічному навчальному закладі, яка дозволить узгодити процес професійної підготовки з тенденціями розвитку сучасного суспільства.

Таким чином, цінність концепту нелінійності для філософії освіти полягає у розумінні освіти як відкритої, складної, ризоморфної системи, що саморозвивається, відповідно до якого зазнають трансформацій і освітні технології. Ідеї нелінійного підходу слугують методологічною базою для розробки технологій та методів навчання, а також підготовки відповідних підручників та навчальних курсів, які дозволяють подолати відчуженість знань, встановити новий тип освітніх відносин, заснований на нелінійному типу мислення особистості.

БІБЛІОГРАФІЧНІ ПОСИЛАННЯ:

1. Андрущенко В. Філософія освіти XXI століття: пошук пріоритетів // Філософія освіти, 2005, № 1, С. 5–17.
2. Клепко С. Ф. Методологія пізнання освіти: організувати хаос // Практична філософія, 2003, № 1 (7), С. 183–190.
3. Кремень В. Модернізація освіти – важливий чинник соціального, економічного і політичного розвитку України // Вісник НАН України, 2001, №3, – URL: <http://www.nbu.gov.ua/portal/All/herald/2001-03/7.htm>. (Дата звернення 22.12.2016)
4. Філософські абрисы сучасної освіти: Монографія / Авт.кол.: [Предборська І., Вишинська Г., Гайденко В., Гамрецька Г. та ін.; За заг.ред. І.Предборської.]. – Суми: ВТД «Університетська книга», 2006. – 226 с.
5. Fokkema D. The Semiotics of Literary Postmodernism // International postmodernism : theory and literary practice / [ed. by Hans Bertens, Douwe Fokkema]. – Amsterdam, Philadelphia : John Benjamins Publishing Company, 1997. – p. 15–42

REFERENCES:

1. Andrushchenko V. Filosofia osvity KhKhI stolittia: poshuk prioritetiv [Philosophy of education XXI century: the search for priorities] // Filosofia osvity, 2005, № 1, S. 5–17.
2. Klepko S. F. Metodolohiia piznannia osvity: orhanizuvaty khaos [Methodology of cognition of education: to organize the chaos] // Praktychna filozofii, 2003, № 1 (7), S. 183–190.
3. Kremen V. Modernizatsiia osvity – vazhlyvyi chynnyk sotsialnoho, ekonomichnoho

i politychnoho rozvytku Ukrainy [Modernization of education is an important factor of social, economic and political development of Ukraine] // Visnyk NAN Ukrainy, 2001, №3, – URL: <http://www.nbuv.gov.ua/portal/All/herald/2001-03/7.htm>. (Accessed 22.12.2016)

4. Filozofski abrysy suchasnoi osvity: Monohrafiia [Philosophical outlines of modern education: Monograph] / Avt.kol.: [Predborska I., Vyshynska H., Haidenko V., Hamretska H. ta in.; Za zah.red. I.Predborskoi.]. – Sumy: VTD «Universytetska knyha», 2006. – 226 s.

5. Fokkema D. The Semiotics of Literary Postmodernism // International postmodernism : theory and literary practice / [ed. by Hans Bertens, Douwe Fokkema]. – Amsterdam, Philadelphia : John Benjamins Publishing Company, 1997. – p. 15–42.

Гуменюк А. М., кандидат философских наук, доцент кафедры общественных дисциплин Хмельницкой гуманитарно-педагогической академии (Хмельницкий, Украина), E-mail: annagumenuk@mail.ru

Эвристичность нелинейной методологии для модернизации современного образования.

Аннотация. Проанализированы процессы модернизации современного образования с позиции нелинейного подхода, который позволил определить модернизацию системы образования как комплексное, многомерное преобразование всех ее составляющих, в результате которого происходит становление новой образовательной модели как одной из версий образовательного бытия. Определена методологическая основа модернизационных процессов, в качестве которой выступает новая образовательная парадигма, основанная на принципах нелинейности, вариативности, ризоматичности, поливариантности путей развития. Проанализированы структурные и содержательные преобразования в образовательной системе, которые являются результатом модернизационных процессов.

Ключевые слова: образование, система образования, модернизация, методология.

Gumenuk A., PhD in philosophical sciences, associate professor of the Department of social Sciences, Khmelnytsky humanitarian-pedagogical Academy (Khmelnytsky, Ukraine), E-mail: annagumenuk@mail.ru

The heuristic potential of nonlinear methodology for modernization of contemporary education.

Abstract. The transition to informational society causes the changes in all spheres of social life. Knowledge as a special value becomes the object of accumulation. In contemporary society there is a need for personality, capable of lifelong learning, self-education and self-organization according to social needs that are in the process of constant change. In these conditions the role of education as the leading determinant of personality extremely increases. Nowadays there is a need for modernization, reorganization of the educational system to implement the demands of society.

The non-linear approach is considered to be heuristic for modernization processes in education. It is based on the fundamental principles of postmodernism, post-structuralism and synergetics. The essence of this approach is in understanding education as an open, complex, metastable, rhizomatic system that is in the process of constant becoming. Educational environment being is considered as non-final dynamic of educational models according to the demands of rapidly changing society.

The relevance of educational model is defined in the context of its correspondence to the social challenges and needs. According to non-linear approach modernization of education can be defined as a complex, multi-dimensional transformation of all its components, which results in the formation of a new educational model as one of the educational being versions. Among the fundamental principles of the new educational model, we can define: multidimensionality, openness, integrity and innovation.

The main attractors of modernization processes are:

- the Bolognian process integration;
- paradigmatic changes in education;

The new educational paradigm is a methodological basis of modernization processes in the system of education. The nonlinear methodology offers new benchmarks of conceptual improvement of education in the philosophical, ontological, axiological and anthropological terms, which form the bases the modernization processes.

The ideas of nonlinear approach can serve as a methodological basis for the development of technologies and methods of teaching and for creating textbooks and courses to overcome the

alienation of knowledge and to establish a new type of educational relationships based on nonlinear way of thinking.

Keywords: *education, education system, modernization, methodology.*

УДК 005:001.8«312»

Гордієнко О. О.,

аспірант кафедри соціальної філософії та філософії освіти
НПУ імені М. П. Драгоманова (Київ, Україна),

E-mail: olia.gordienko13@gmail.com

«УПРАВЛІННЯ» ТА «МЕНЕДЖМЕНТ»: СУЧАСНИЙ НАУКОВИЙ ДИСКУРС

Анотація. *Статтю присвячено різнобічному вивченню та критичному аналізу понять «управління» та «менеджмент» на теренах сучасних напрацювань авторів-науковців управлінської сфери. Розкрито суть окремих дефініцій «управління», «менеджмент», а також охарактеризовано їх взаємозв'язок. В контексті порівняльного аналізу наведено два підходи щодо розуміння взаємозалежності понять: синонімізму та відмінності. Наведено оновлене визначення досліджуваних понять в сучасному науковому дискурсі.*

Ключові слова: *діяльність, управління, менеджмент, адміністрування.*

Характерна для початку третього тисячоліття залежність динаміки поступу будь-якого суспільства від якості здійснення управлінської діяльності, з її характерними стрімко подібними рухами новаций, зумовлює необхідність ґрунтовного переосмислення та критичного аналізу фундаментальних понять та категорій управлінської сфери. Здавалося б, що такі поняття як «управління», «менеджмент», «управлінська стратегія» відомі нам як серед повсякденного вжитку так і в специфічних галузях (наприклад, в бізнес-сфері). Але якщо задати пошук відповідей на такі запитання: Чи є принципова різниця сутності понять «управління» та «менеджмент»? Скільки тлумачень є цих понять? Яке з визначень має більш ширший характер, а яке вужчий? – саме тоді і виникає необхідність вільного тлумачення понять на основі багатоманітності думок науковців-фундаторів та науковців-сучасників.

Відповідно **актуальність** питання щодо ґрунтовного переосмислення та критичного аналізу фундаментальних понять та категорій управлінської сфери в сучасному соціально-освітньому просторі обумовлена динамічними реаліями інноваційного «обріну» управлінської думки, в ході якої постає необхідність аналізу та синтезу різноманіття трактування управлінських понять, що використовуються в практично в усіх сферах суспільства.

Різнобічному вивченню та критичному аналізу понять «управління» та «менеджмент» присвячена значна кількість наукових праць філософського, психологічного, культурологічного, соціологічного і педагогічного спрямування. Ці поняття цікавили найвидатніших мислителів людства: Птаххотеп, Хамураппі, Платон, Аристотель, Сократ, Ксенофонт, цар Кир, Олександр Македонський, Джеймс Стюарт, Томас Гоббс, Адам Сміт, Ричард Аркرایт, Роберт Оуен, І. Кант, Г. В. Гегель та ін., які через обґрунтування значення управлінських процесів в суспільстві та їх вплив на подальший розвиток соціуму й держави продемонстрували важливість тлумачення управлінських понять у стратегічних векторах розвитку людства.

Також необхідно зазначити цілу плеяду вітчизняних і зарубіжних учених, які представляючи різні галузі знання та осмислюючи поняття управлінської сфери (в т.ч. «управління», «менеджмент») у межах дослідницького поля власної думки, засвідчили актуальність ґрунтовного переосмислення та критичного аналізу фундаментальних понять та категорій, а саме: Ф.Тейлор, Г. Гілберт, Пітер Ф. Друкер, А. Файоль, М. Веббер, А. Маслоу, М. Фолетт, Г. Герцберг, Дж. Шанк, А. Мескон, С. В. Шекшня, Г. В. Щокін, Ф. І. Хміль, А. Г. Поршнева, З. П. Румянцевой, Н. А. Са-